

*Undervisningsmaterialet er udarbejdet af seminarielærer
Hanne Bøgesvang i samarbejde med KUNSTEN*

Undervisningsforløb – Billedsamtale og billedanalyse Gymnasial uddannelse

Introduktion

Det er vigtigt at forholde sig til et før – under og efter museumsbesøget, når man skal arbejde med en kunstudstilling.

Før - at sørge for at være rettet mod og forberedt på udstillingen. Det kan læsning af tekster, anvendelse af forskellige analysemetoder på udvalgte værker, samt diskussion af udstillingens temaer bl.a. bidrage til.

Under – at man aktivt og med fokus forholder sig til værkerne, både til deres billedsproglige virkemidler og til deres fortælling.

Efter – at færdigbearbejde opgaver og indtryk og via dialog med klassen at samle udstillingsbesøget op og runde af.

Før besøget på KUNSTEN

Billedsamtale og billedanalyse – forskellige metoder

For at opnå indsigt i kunstværker eller billeder kan man benytte forskellige analysemodeller: Formalistiske, ikonografiske / ikonologiske, biografiske, materialhistoriske, polariserende, komparative, intuitive, parafraserende eller kropslige. Forskellige analysemetoder giver forskellige indgangsvinkler til værkerne. Det er vigtigt

at vælge en analyse, der passer til værkerens karakter og til den indsigt, man er interesseret i. I det nedenstående gives der forslag til arbejdet med udvalgte metoder i forhold til udstillingen *Real Monsters*.

Der kan yderligere benyttes forskellige praktiske redskaber til at opnå indsigt i værkerne, fx blyant og papir, farvekridt, smartphones til fotografering, film- og lydoptagelser for blot at nævne nogle.

Præsentation af Erwin Panofskys ikonologiske/ ikonografiske analysemodel fra 1939

Gennemgå Panofskys 3 niveauer i den ikonografiske/ ikonologiske analysemodel med klassen inden besøget:

Den præikonografiske beskrivelse. På dette niveau skal former, figurer og genstande identificeres via farver og linjer og sammentænkes som udtryksmæssige begivenheder og relationer. De defineres ud fra beskuerens praktiske erfaringer.

Den ikonografiske beskrivelse. Figurer og genstande skal her forsøges set ind i en kunsthistorisk, samfundsmæssig eller litterær sammenhæng og forstås i den helhed. Det kræver ofte kendskab til klassisk ikonografi.

Den ikonologiske fortolkning. Her forholder man sig til genstandenes og begivenhedernes historie set via kunstnerens samtid med forskellige forståelser af religion, tidsperioder, nationalitet, klasser, filosofi mm.

Panofsky forsøger med analysemodellen at genskabe kunstnerens intention med værket. Det sker via en systematisk fortolkning af kilder, der leder ind til selve værket. I 3 faser kommer man dybere og dybere ned i betydningslagene. Analysemodellen er især optaget af symboler og allegorier forstået som tegn. Panofskys analysemodel hjælper os ikke til at gennemskue vores egne subjektive kulturelle projektioner i vores fortolkninger. Den er ikke opmærksom på, at der måske ikke findes ”objektive” faser eller sandheder. Tal om modellens styrker og svagheder.

Under besøget på KUNSTEN

Billedanalyse

Eleverne sendes to og to ud i udstillingen og bedes tale om deres umiddelbare indtryk af udstillingen.

Opgave:

Beskriv stemningen i udstillingen?

Beskriv Kviums malerier?

Hvilken genre vil de kunne kategoriseres i?

Hvordan oplever du/ I udstillingen som helhed?

Inddrag gerne udstillingsarkitekturen i analysen?

Skriv dine/ jeres umiddelbare indtryk ned i stikord og korte sætninger, og gem til senere brug.

Panofskys analysemodel

Foretag en ikonografisk analyse af et selvvalgt værk i udstillingen.

Forsøg at være grundige i alle 3 faser. Beskriv fx billederne grundigt i første fase.

I næste fase er det meget relevant bl.a. at have øje for lysets, synsvinklernes, farvernes og rekvisitternes betydning for billedets udtryk. Beskriv f.eks. litterære, samfundsmæssige og kunsthistoriske rekvisitter i malerierne.

Hvad siger Michael Kviums billeder om vores samfund? Perspektiver malerierne, og analyser deres udsagn.

Parafrase – Gruppeopgaver med iscenesættelse og fotografering på museet

Vælg blandt serierne: *Old Timers Tale*, *Tre Gratier/Three Graces* og *Simpelt Mandsportræt/Simple Portrait*.

Efterlign menneskefigurerne så nøjagtigt som muligt og stil jer op i samme positur og fotografér jer selv fra samme synsvinkel og med samme beskæring.

Hvordan er kroppene i malerier skildret?

Forsøg at beskrive dem med ord så præcist, som muligt, både med hensyn til kropsholdning, farver, blikke, køn m.m.

Hvordan oplever I figurerne i værkerne? Begrund jeres opfattelse.

Efter besøget på KUNSTEN – forslag til forskellige opgaver

Lav f.eks. en Power Point præsentation med de billeder I fotograferede på museet og med jeres kommentarer fra opgave 3.

Find dernæst 4 billeder på nettet, der udtrykker vor tids kropsidealer og kropskultur. Kommentér dem i forhold til de udvalgte menneskefigurer malet af Kvium og i forhold til jeres eget skønhedsideal(er)?

Fremlæg på klassen, hvad I er kommet frem til og giv respons på hinandens arbejde.

Skriv en anmeldelse af udstillingen. Find inspiration i udstillingsanmeldelser fra nettet og aviser. Brug jeres noter fra museumsbesøget.

Læs evt. noveller af Jan Sonnergaard, Naja Maria Aidt og Bo Hr. Hansen og relatér dem til Kviums værker.

Efter besøget på KUNSTEN – forslag til Komparativ Analyse

I en komparativ billedanalyse sammenligner man et eller flere billeder, der har nogle fællestræk. Det kan være formmæssige, indholdsmæssige eller begge dele. Man noterer sig centrale ligheder og væsentlige forskelle. Den komparative billedanalyse kan bruges til at skærpe elevernes viden om virkemidler og udtryk i malerierne, da de derigennem bliver opmærksomme på forskelle og ligheder.

Sammenlign enkelte af Kviums værker med nedenstående kunstneres værker.

Diego Velasques (1599 – 1660), barokkens formsprog: Kvium har været meget inspireret af barokkens formsprog og især af Velasques' særegne udtryk.

Opgave: Find Diego Velasques malerier: *King Philip IV* og *The Rokeby Venus* på internettet. Kan du/ I spore inspirationen i udstillingens malerier? Hvis 'ja', hvad bruger han det til i dag?

Vanitas motiver: I en del af Kviums malerier indgår forskellige vanitassymboler fx stearinlys og kranier. Se på vanitas-motiver fra forskellige tider.

Opgave: Find f.eks. billederne: *Young man with a Skull* af Frans Hals og *Corazonada* af Fernando Vicente på internettet. Hvilken betydning har de i Kviums billeder i sammenligning med ældre vanitas billeder?

Gruppeopgaver:

Lad derefter eleverne arbejde med komparativ analyse i grupper eller selvstændigt. Der vælges frit mellem de forskellige opgaver nedenfor.

Bed eleverne om at læse Michael Kviums tekst "Portræt af et virkeligt monster" (se teksten til sidst i materialet).

Opgaven følges op af en diskussion i klassen. Forslag til opfølgende spørgsmål: Hvordan vil du karakterisere Kviums monstre? Hvordan er 'vores' forhold til dem? Hvad siger "virkelighedens monstre" om verden? Hvilken rolle spiller kunstneren?

Komparativ analyse. Opgave 1

Michael Kvium, *Sea Monster* og et feriefoto fra Gran Canaria

Notér jer forskelle og ligheder mht.

1. de centrale menneskefigurer
2. billedrummet og dets elementer
3. synsvinkel
4. komposition
5. farver
6. lys

Hvad kendetegner de to billedgenrer? Konkluder ud fra jeres analyse: Hvad udtrykker de to forskellige billeder?

Michael Kvium, *Sea Monster*, 2012, 300x300 cm. Foto: Anders Sune Berg (opgave 1)

Privat feriefoto fra Gran Canaria (opgave 1)

Komparativ analyse. Opgave 2

Henry Heerup, *Vanløse-madonna* (se billedet på KUNSTENS hjemmeside) og Michael Kvium, *Red in Common III*

Notér jer forskelle og ligheder mht.

1. de to kvindefigurer, deres placering i billedfladen, stilling, måde at holde barn på, blik, mm
2. billedrummet og dets elementer
3. synsvinkel
4. komposition
5. farver
6. lys

Hvad kendetegner de to malerier? Konkluder ud fra jeres analyse: Hvordan oplever I værkernes forskellige fortællinger?

Michael Kvium, *Red in Common III*, 2008, 200x200 cm. Foto: Anders Sune Berg (opgave 2)

Komparativ analyse. Opgave 3

Ivan Grundahl, Modelfoto fra 2011 og Micheal Kvium, *A Naked Eye on A Well dressed Lie III*

Notér jer forskelle og ligheder mht.

1. de to kvindefigurer, deres placering i billedfladen, stilling, blik, påklædning m.m.
2. billedrummet og dets elementer
3. synsvinkel
4. komposition
5. farver
6. lys

Hvad kendetegner de to billedgenrer? Konkludér ud fra jeres analyse: Hvilke stemninger og fortællinger udtrykker billederne efter jeres mening?

Ivan Grundahl, Modelfoto fra 2011 (opgave 3)

Michael Kvium, *A Naked Eye on A Well dressed Lie III*, 2012, 190x190cm. Foto: Anders Sune Berg (opgave 3)

Komparativ analyse. Opgave 4

Ivan Grundahl, Modelfoto fra 2011 og Micheal Kvium, *Simpelt Mandsportræt II/Simple Portrait II*

Notér jer forskelle og ligheder mht.

1. de to figurer, deres placering i billedfladen, stilling, blik, påklædning mm
2. billedrummet og dets elementer
3. synsvinkel
4. komposition
5. farver
6. lys

Hvad kendetegner de to billedgenre? Konkludér ud fra jeres analyse: Hvilke stemninger og fortællinger udtrykker billederne efter jeres mening?

Michael Kvium, *Simpelt Mandspøtræt II/Simple Portrait II*, 2011, 130x100 cm. Foto: Anders Sune Berg (opgave 4)

Ivan Grundahl, Modelfoto fra 2011 (opgave 4)

Portræt af et virkeligt monster

Derude i skumringen, dukker de op. Disse monstre vi ser, men ikke kan fange. De synes bekendte, vi tildeler dem navne, beskriver dem nøje, skaber myter, så alle synes at kende til dem.

Besyderligt nok, er de særdeles sky og søger tilflugt i vildmarken eller i søens dybde. De forlader sig aldrig på en nærmere kontakt og efterlader sig kun tvivlsomme spor. De bæster synes med al tydelighed, at være bange for noget, tja, bange for os.

Til trods for vores beskedne kendskab til dem, må vi erkende, at vi set med deres øjne må være "de andre". Disse monstrøse "de andre", vi burde kende så godt. Dem, de anderledes, de fremmede, er os – usynlige i al vores tilstedeværelse. Et gigantisk væsen, der med skræmmende hastighed vokser sig større, æder alt på sin vej i et erobringstogt, der nærmer sig finalen. Selv de fjerneste egne er snart besat, så den afskyelige snemand må søge skjul i sin hule, mens sneen hurtigt smelter ned ad bjerget og blotlægger coladåser efterladt af bjergbestigere.

Her dukker vi op i et uønsket portræt. Et portræt af et monster, der ikke vil ses. I et ocean af plastic, forklædt som turister på krydstogt, flygter bæstet om bag Hollywoods skærme og lyver sig smuk i et falsk kostume. Orkestrerer en skønsang for at overdøve en tragedie. En tragisk virkelighed opdelt af reklamer, der sælger gamle nyheder i nye farver, som hurtigt blandes sammen til kedelig grå.

Klædt i det grå monstrøse kostume, spiller en kunstner monstrets baby, en rolle hvor spejlet er eneste pensel, og spejlet spejler på magisk vis et monster på flugt fra gråt til sort.

Michael Kvium, Mojacar den 14. nov. 2012